

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY – JĘZYK POLSKI - KLASA IV

Ocena końcowa jest wypadkową ocen cząstkowych, które uczeń otrzyma w ciągu roku szkolnego. Prezentowane poniżej kryteria ogólne dotyczą oceniania na koniec klasy IV.

OCENA CELUJĄCA

Uczeń:

- 1) opanował **wiedomości i umiejętności** z podstawy programowej realizowane w klasie IV
- 2) samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- 3) czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- 4) posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i piśmie,
- 5) aktywnie uczestniczy w lekcjach (pełni funkcję asystenta nauczyciela) i zajęciach pozalekcyjnych,
- 6) z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- 7) tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- 8) odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- 9) wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- 10) współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
- 11) wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń:

- 1) **opanał wiedomości i umiejętności** z podstawy programowej realizowane w klasie IV,
- 2) samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
- 3) czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- 4) posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- 5) aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
- 6) bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- 7) tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym
- 8) aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- 9) wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

OCENA DOBRA

Uczeń:

- 1) **w większości opanował wiedomości i umiejętności** z podstawy programowej realizowane w klasie IV,
- 2) samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
- 3) czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- 4) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,

- 5) bierze czynny udział w lekcji,
- 6) wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń:

- 1) **częściowo opanował wiadomości i umiejętności** z podstawy programowej realizowane w klasie IV,
- 2) samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
- 1) odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- 2) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
- 3) wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
- 4) niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
- 5) rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- 6) wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń:

- 1) **opanował w niewielkim stopniu umiejętności** z podstawy programowej realizowane w klasie IV,
- 2) większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
- 3) czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
- 4) ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
- 5) nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
- 6) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
- 7) nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
- 8) pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy,
- 9) często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Uczeń:

- 1) **nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach** z podstawy programowej realizowane w klasie IV,
- 2) ma kłopoty z techniką czytania, nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- 3) nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- 4) wykazuje się niechęcią do nauki,
- 5) zaniedbuje wykonywanie prac domowych,
- 6) nie angażuje się w pracę grupy.

Zakres wiadomości i umiejętności zapisanych w podstawie programowej dla klasy IV

Kształcenie literackie i kulturowe

Uczeń:

- omawia **elementy świata przedstawionego w poezji**, wyodrębnia **obrazy poetyckie**, określa **nastrój wiersza**,
- zna i rozpoznaje w tekście literackim: **epitet, ożywienie, porównanie** oraz określa ich **funkcję**,
- rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym **wers, strofę, rym, rytm, refren, liczbę sylab w wersie**,
- rozpoznaje **podmiot liryczny/osobę mówiącą w wierszu**
- **opowiada o wydarzeniach fabuły** oraz ustala **kolejność zdarzeń** i rozumie ich **wzajemną zależność**
- wskazuje w utworze **bohaterów i narratora, charakteryzuje ich**
- określa **tematykę** oraz **problematykę utworu**
- **nazywa wrażenia**, jakie budzi w nim czytany tekst
- **określa doświadczenia bohaterów literackich** i **porównuje** je z własnymi
- przedstawia **własne rozumienie utworu** i je **uzasadnia**
- wyraża **własny sąd o postaciach i zdarzeniach**
- **wskazuje wartości** w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera
- **wyszukuje** w tekście **informacje wyrażone wprost i pośrednio**
- określa **temat** i **główną myśl tekstu**
- dostrzega **relacje między częściami wypowiedzi** (np. **tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie**)
- **odróżnia** zawarte w tekście **informacje ważne od drugorzędnych**
- rozróżnia i wyjaśnia **elementy realistyczne i fantastyczne** w utworach
- odróżnia **dialog od monologu**, rozumie ich **funkcje** w utworze
- wyodrębnia **elementy składające się na spektakl teatralny** (**gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka**)
- objaśnia **znaczenia dosłowne i przenośne** w utworach literackich
- **identyfikuje** wypowiedź jako **tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy**
- **rozpoznaje** czytany utwór jako: **opowiadanie, legendę, baśń, komiks** oraz wskazuje ich **cechy gatunkowe**
- wyodrębnia **elementy dzieła filmowego i telewizyjnego** (**scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka**); wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych
- odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia
- świadomie i z uwagą odbiera filmy, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży

Kształcenie językowe

Uczeń:

- identyfikuje tekst jako **komunikat** identyfikuje **nadawcę i odbiorcę** wypowiedzi
- określa **sytuację komunikacyjną** i rozumie jej wpływ na kształt wypowiedzi
- rozpoznaje **znaczenie niewerbalnych środków komunikacji** (np. gest, mimika, postawa ciała)
- rozumie pojęcie **głoska, litera, sylaba**
- rozpoznaje typy wypowiedzi, uwzględniając cel wypowiedzi: **wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące** – rozumie ich **funkcje** i je stosuje
- **rozpoznaje** w wypowiedziach **części mowy**, **określa ich funkcje** w tekście
- odróżnia **części mowy odmienne od nieodmiennych**
- rozpoznaje **formy przypadków, liczby i rodzaju gramatycznego rzeczownika, przymiotnika** oraz określa ich **funkcje** w wypowiedzi
- poprawnie **stopniuje przymiotniki**, rozumie ich rolę w opisie świata oraz używa we właściwych kontekstach

- dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi ,
- rozpoznaje **bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, konstrukcje z się**; rozumie ich **znaczenie** w wypowiedzeniu oraz **funkcje** w tekście
- rozpoznaje formy **liczby, osoby, czasu czasownika** oraz określa **ich funkcje** w wypowiedzi
- poprawnie **stopniuje przysłówki**, rozumie ich rolę w opisie świata oraz używa we właściwych kontekstach
- rozpoznaje **przyimek** i **określa jego rolę** w wypowiedzi,
- rozpoznaje **spójnik** i **jego funkcję** w wypowiedzi
- nazywa **części zdania (podmiot, orzeczenie)** i **rozpoznaje ich funkcje** składniowe w wypowiedzeniach
- rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: **zdania pojedyncze i złożone, równoważniki zdań**, rozumie **ich funkcje** i stosuje w praktyce językowej
- **przekształca** konstrukcje zdaniowe, np. **zdania w równoważniki zdań i odwrotnie, zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie**
- stosuje **intonację poprawną ze względu na cel** wypowiedzi
- **pisze poprawnie pod względem ortograficznym, stosuje zasady pisowni**
- **poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu**
- rozróżnia **synonimy/wyrazy bliskoznaczne** oraz **antonimy/wyrazy przeciwstawne**, rozumie **ich funkcje** w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach
- zna i rozpoznaje w tekście literackim: **zdrobnienie, zgrubienie** oraz określa **ich funkcje**

Tworzenie wypowiedzi ustnych i pisemnych

Uczeń:

- zna **zasady budowania akapitów**
- **uczestniczy w rozmowie** na zadany temat, wydziela jej części, sygnały konstrukcyjne wzmacniające więź między uczestnikami dialogu, tłumaczące sens
- **tworzy wypowiedzi pisemne i ustne** zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym w następujących formach gatunkowych: **list prywatny, opis przeżyć wewnętrznych, opis przedmiotu, opis postaci, notatka, plan (ramowy i szczegółowy) tekstu, opowiadanie twórcze i odtwórcze, zaproszenie, dialog, podziękowanie, ogłoszenie, kartka z pozdrowieniami i życzeniami**
- **wygłasza z pamięci tekst** ze zrozumieniem oraz odpowiednią **intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem**, z odpowiednim **napięciem emocjonalnym**, z następstwem **paуз**

Samokształcenie:

- **doskonali** ciche i głośne **czytanie**
- **korzysta ze słowników** ogólnych języka polskiego, także specjalnych
- **doskonali różne formy zapisywania** pozyskanych **informacji**
- **zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych** (np. w bibliotekach szkolnych oraz on-line)
- **rozwija umiejętności** efektywnego posługiwania się **technologią informacyjną** i wykorzystuje te umiejętności **do prezentowania własnych zainteresowań**
- **korzysta z informacji** zawartych w **różnych źródłach**, **gromadzi** wiadomości, **selekcjonuje** informacje
- **poznaje życie kulturalne** swojego regionu